

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

Vzdělávací oblast:	Jazyková komunikace
Vyučovací předmět:	Řečová výchova
Období - ročník:	1. stupeň - 1. období – 1. – 3. ročník
Počet hodin:	2 hod. týdně
Učební texty:	Baudisová, A. a kol. Hry a cvičení pro dramatickou výchovu v MŠ a ZŠ Bílíková, A., Linhartová, J. Slovník abstraktních pojmů Cardová, J., Švandová, H. Jazyková výchova v MŠ I., II. Lynch, Ch., Kidd, J. Cvičení pro rozvoj řeči Nelešovská, A. Vybrané kapitoly z komunikativních dovedností Pešková, K. Speciální pedagog v MŠ Svobodová, K. Jazyk a řeč - 1. Rozlišování slov ve větě Svobodová, K. Jazyk a řeč - 2. Rozlišování slabik Svobodová, K. Jazyk a řeč - 1. Cviky pro rozvíjení motoriky mluvidel Šimonovy pracovní listy 4 - Rozvoj myšlení a řeči Šimonovy pracovní listy 6 - Logopedická cvičení I. Šimonovy pracovní listy 7 - Logopedická cvičení II. Šimonovy pracovní listy 10 - Rozvoj obratnosti mluvidel a nácvik dýchání Zvukomalebná slova - 1. část, Grafie
PC programy:	Alík - Než půjdu do školy Altík Altíkovy úkoly Brepta Dětský koutek 2, 3 Klubíčko 2 Krték Logopedie - Klíček k myšlení a řeči Méd'a a obrázky Mentio - Slovesa, Slovní zásoba, Nakupování Sluníčko

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení řečových schopností a myšlení
- srozumitelnému vyjadřování ústní i písemnou formou a kultivovanému projevu v běžných situacích
- dorozumívání v běžných komunikačních situacích, ke sdělování názorů
- osvojení techniky čtení a psaní
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- zvládnutí orientace v jednoduchých textech různého zaměření
- získávání zájmu o čtení a rozvíjení schopnosti reprodukovat snadný krátký text
- zvládnutí opisu jednoduchého textu, psaní krátkých slov i podle diktátu
- praktickému využití získané dovednosti psaní

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. Předmět řečová výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací: 1. – 6. ročník 2 hodiny týdně, 7. – 10. ročník 1 hodina týdně.

Výuka řečové výchovy probíhá většinou ve třídách. Organizace výuky probíhá často mimo lavice / na koberci, na podložkách.../.

Převážná většina žáků též navštěvuje učebnu logopedie, kde probíhá individuální terapie s logopedem. Všichni učitelé mají možnost konzultovat vhodnou náplň řečové výchovy s logopedem, vzájemně spolupracují.

Řečová výchova přispívá k rozvoji vyjadřovacích a komunikačních schopností žáků. Prolíná všemi předměty i všemi ročníky a zaměřuje se na dechová, hlasová a artikulační cvičení, výslovnost, intonaci, rytmizaci. Dále pak na rozšiřování slovní zásoby, rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích a vytváření základních komunikačních pravidel.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- ve velké míře užíváme názorných učebních pomůcek / obrázky, knihy, fotografie.../
- vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení
- získané zkušenosti spojujeme s využitím v praktickém životě

Kompetence k řešení problémů:

- připravujeme žáky na problémy v běžných životních situacích a předcházíme komunikačním problémům
- nabízíme žákům dostatek příležitostí k poznávání a řešení známých situací prostřednictvím literatury a vlastních zkušeností

Kompetence komunikativní:

- klademe důraz na srozumitelnou verbální či neverbální komunikaci s vrstevníky a s dospělými
- učíme žáky vést dialogy v modelových a praktických situacích
- vybíráme vhodné ukázky z literatury
- učíme se pojmenovávat základní pocity a vhodně prožívat silné emocionální zážitky
- vytváříme prostor k debatám, dáváme možnost reflektovat názor a obhájit si ho

Kompetence sociální a personální:

- rozvíjíme komunikaci v rámci různých sociálních vztahů a situací
- v modelových a praktických situacích upozorňujeme na vhodné a nevhodné chování

Kompetence občanské:

- rozvíjíme základní prvky sociální komunikace

Průřezová témata integrovaná do předmětu řečová výchova v tomto období:

- v tomto předmětu nejsou zařazena žádná

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – 1. stupeň - 1. období

žák by měl

1. reprodukovat jednoduché říkanky a básničky
2. odpovídat na otázky slovem, větou
3. dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů
4. popsat jednoduché obrázky
5. reprodukovat krátký text podle otázek

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
		<u>1. ročník</u>	
- spolupracovat na rozvíjení a prohlubování dechového rytmu - rozvíjet jemnou motoriku mluvidel	Dechová cvičení (hluboký nádech, hluboký nádech s artikulací, pomalý nádech, pomalý výdech, rychlý nádech, rychlý výdech, přerušovaný výdech, dýchání nosem, zadržení dechu). Cvičení mluvidel (jazyka, rtů, čelistí).		
- rozvíjet své hlasové a artikulační schopnosti	Hlasová cvičení (pomocí různých zvukomalebných slov). Artikulační cvičení (artikulace slabik a problémovou hláskou na začátku, uprostřed a na konci slova dle pokynů logopeda).		
- rozvíjet správné tempo a rytmus řeči	Intonace, rytmizace (Orffovy hudební nástroje, jednoduché písňe).		
- rozšiřovat si svou slovní zásobu	Rozvoj slovní zásoby aktivní i pasivní.		
- poslouchat říkanky a krátké pohádky	Poslech říkanek, pohádek.		
- rozvíjet porozumění řeči	Cvičení posilující porozumění řeči (na úrovni běžných pokynů).		
- zdokonalovat svou výslovnost a srozumitelnost mluvního projevu	Výslovnost (dle pokynů logopeda).		
- využívat i alternativní způsoby komunikace	Alternativní a augmentativní způsoby komunikace (dle pokynů logopeda).		

		<u>2. ročník</u>	
- spolupracovat na prohlubování dechového rytmu - rozvíjet jemnou motoriku mluvidel	Dechová cvičení (hluboký nádech, hluboký nádech s artikulací, pomalý nádech, pomalý výdech, rychlý nádech, rychlý výdech, přerušovaný výdech, dýchání nosem, zadržetí dechu). Cvičení mluvidel (jazyka, rtů, čelistí).		
- zdokonalovat své hlasové a artikulační schopnosti	Hlasová cvičení (pomocí různých zvukomalebných slov). Artikulační cvičení (artikulace slabik a problémovou hláskou na začátku, uprostřed a na konci slova dle pokynů logopeda).		
- popsat jednoduché obrázky - rozšiřovat si aktivní, pasivní slovní zásobu	Rozvoj slovní zásoby na základě popisu tematických obrázků.		
- rozvíjet svůj fonemický sluch	Rozvíjení fonemického sluchu. Určování počáteční hlásky ve slově. Určování počtu slabik. Rytmizace říkadel.		
- být schopen vnímat krátký čtený text - reprodukovat jednoduché říkanky a krátké básničky	Poslech předčítaného textu. Říkanky, krátké básničky.		
- rozvíjet svůj přednes	Přednes.		
- rozvíjet a zpřesňovat porozumění řeči	Cvičení posilující porozumění řeči (na úrovni běžných pokynů).		
- zdokonalovat svou výslovnost a srozumitelnost mluvního projevu	Výslovnost (dle pokynů logopeda).		
- využívat i alternativní způsoby komunikace	Alternativní a augmentativní způsoby komunikace (dle pokynů logopeda).		

		<u>3. ročník</u>	
- spolupracovat na prohlubování dechového rytmu - rozvíjet jemnou motoriku mluvidel	Dechová cvičení (hluboký nádech, hluboký nádech s artikulací, pomalý nádech, pomalý výdech, rychlý nádech, rychlý výdech, přerušovaný výdech, dýchání nosem, zadržení dechu). Hlasová a artikulační cvičení. Cvičení mluvidel (jazyka, rtů, čelistí).		
- rozvíjet svůj fonemický sluch	Rozvíjení fonemického sluchu. Rytmizace říkadel. Edukace a reedukace řeči.		
- komunikovat gramaticky správně, rozvíjet a zpřesňovat porozumění řeči - popsat jednoduché obrázky	Rozvoj slovní zásoby. Popis jednoduchých obrázků. Hry a cvičení pro vyhledávání nejvhodnějšího vyjádření slovesem. Cvičení posilující porozumění řeči (na úrovni běžných pokynů). Komunikace jako prostředek orientace v sociálních situacích.		
- reprodukovat a zapamatovat si jednoduché říkanky a krátké básničky - reprodukovat krátký text podle otázek - odpovídat na otázky slovem, krátkou větou - dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů	Říkanky, krátké básničky. Přednes, vyprávění. Poslech a zapamatování předčítaného textu. Vnímání čteného textu. Popis obrázků. Odpovídání na jednoduché otázky. Reprodukce a dramatizace pohádek a příběhů.		
- zdokonalovat svůj přednes a utvářet kladný vztah k poezii	Přednes.		
- zdokonalovat svou výslovnost a srozumitelnost mluvního projevu	Výslovnost (dle pokynů logopeda).		
- využívat i alternativní způsoby komunikace	Alternativní a augmentativní způsoby komunikace (dle pokynů logopeda).		

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví
Vyučovací předmět:	Tělesná výchova
Období - ročník:	1. stupeň – 1. období – 1. – 3. ročník
Počet hodin:	4 hod. týdně
Literatura:	Didaktika tělesné výchovy / Květoslava Kadeřávková. Praha: Avicenum, 1988. Didaktika zvláštní tělesné výchovy / Vojmír Srdečný. Pedagogická fakulta v Hradci Králové, 1981. Didaktika plavecké výuky / Taťana Bělková. Praha: Karolinum, 1994. Dobrodružné hry v tělocvičně / Jan Neuman. Praha: Portál, 2001. Soubor pohybových her pro děti mladšího školního věku: Metodická příručka pro učitele ZŠ / Ferdinand Mazal. Olomouc: CERM, 1991. Minimum jógy / napsala Jana Renée Friesová. Praha: Olympia, 1998. Jóga pro děti: relaxace, příběhy, cvičení / Karel Nešpor. Praha: Velryba, 1998. Jóga, učení a hra dětí od 5 let / Milada Krejčí. Olomouc: Hanex, 1993. Jóga pro děti aneb hrajeme si na zvířata / Vladimír Miltner Liberec: Nakladatelství Libereckých tiskáren, 1990.

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získávání orientace v základních názorech na zdraví a postupnému uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- poznávání a chápání fyziologických, psychických i sociálních změn spojených s dospíváním
- dodržování zásad zdravého způsobu života a ochrany zdraví
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví vlastní i druhých a osvojování poznatků, jak jim předcházet
- odmítání škodlivých látek neslučitelných se zdravím
- poznávání vlastních pohybových možností a omezení, rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Předmět tělesná výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku čtyři hodiny týdně (ve všech ročnících je výuka rozšířena o jednu vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace).

Výuka probíhá v tělocvičně, na hřišti, na vycházkách, ve třídách a ve sportovních areálech (plavecký, atletický a další). Při výuce dochází ke spojování tříd a spojování žáků z různých ročníků z důvodu realizace pohybových a sportovních her, plavání.

Vyučovací předmět umožňuje získat základní orientaci v názorech na zdraví a postupně uplatňovat preventivní činnosti podporující zdraví. Seznamuje žáka s různými pohybovými činnostmi, učí je rozvíjet a využívat vlastní pohybové schopnosti a dovednosti. Žáci vnímají prožitky z pohybové činnosti.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- upevňujeme a opakujeme získávané pohybové dovednosti, vedeme k vytvoření návykových pohybových stereotypů

Kompetence k řešení problémů:

- vedeme žáky k řešení známých a opakujících se situací na základě nápodoby a vlastních zkušeností především prostřednictvím sportu
- povzbuzujeme žáky při překonávání překážek a nezdarů

Kompetence komunikativní:

- využíváme sportovních situací k získání komunikativních dovedností, k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci
- poskytujeme žákům možnost podílet se na průběhu vyučovací hodiny a rozvíjet komunikaci, zejména vhodně se vyjadřovat a zvyšovat svoji aktivní slovní zásobu

Kompetence sociální a personální:

- zařazujeme do hodin relaxační cvičení, která pomáhají uvědomovat si své tělo a svoji psychiku (vnitřní prožívání)
- rozvíjíme individuální a sociální dovednosti pro spolupráci v týmu, zejména při sportovních a závodivých hrách

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k dodržování naučených stereotypů chování zdravého způsobu života a k ochraně zdraví

Kompetence pracovní:

- pravidelně upozorňujeme žáky na dodržování zásad bezpečnosti, dodržování hygienických zásad, které jsou nezbytné pro jednotlivé pohybové činnosti v hodinách i mimo ně

Průřezová témata integrovaná do předmětu tělesná výchova v tomto období:

- Osobnostní a sociální výchova
- Environmentální výchova

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – 1. stupeň – 1. období

žák by měl

1. mít kladný postoj k pohybovým aktivitám
2. zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost
3. reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti
4. mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů
5. dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
		<u>1. ročník</u>	
Bezpečnost, pohybové a míčové hry, pořadová cvičení, základy atletiky			
- dodržovat pravidla bezpečného chování - zvládat základní pohybovou přípravu organismu před pohybovou aktivitou podle pokynů - zvládat základní povely - pomáhat při přípravě a úklidu sportovních pomůcek - zvládat osvojované pohybové aktivity na úrovni svých pohybových předpokladů - uplatňovat hlavní zásady pohybové hygieny - chovat se ohleduplně ke spolužákům - mít radost z přirozeného pohybu	Seznámení s tělocvičnou – orientace. Převlékání, hygiena, bezpečnost. Nástup, povely, signály. Pohybové hry, běh. Míče. Hry na procvičování házení a chytání míče. Běh k metě. Cvičení s lanem. Slalom. Běh na povel. Obruče, kroužky. Lano. Pohybové hry. Hry v přírodě. Pořadová cvičení. Průpravné činnosti. Žebřiny, lavičky. Aplikované pohybové aktivity. Netradiční náčiní. ZTV – poloha leh na břiše a vzpor klečmo, rovnovážná cvičení. – zásady správného držení těla + dechová cvičení. – poloha leh na zádech a turecký sed.		

Zimní sporty, pohyb s hudbou, gymnastika			
- zvládat projev přirozené radosti z pohybu - dodržovat pravidla bezpečného chování - zvládat základní pohybovou přípravu organismu před pohybovou aktivitou podle pokynů	Lana. Slalomová dráha. Lavičky – chůze. Vnímání a prožívání pohybu. Taneční chůze. Hody. Zimní sporty – sáňkování, bobování. Aplikované pohybové aktivity. Netradiční náčiní.		
Plavání			
- dodržovat pravidla bezpečného chování - dodržovat hygienické zásady v bazénu - nebát se vody - zvládat projev přirozené radosti z pohybu ve vodě	Zásady bezpečnosti při plavání a v areálu bazénu. Průpravná cvičení pro seznámení s vodou, orientaci ve vodě a pod vodou. Průpravná cvičení pro osvojení plaveckých dovedností. Splývání.		
		<u>2. ročník</u>	
Bezpečnost, pořadová cvičení, pohybové a míčové hry, turistika a základy atletiky			
- dodržovat pravidla bezpečného chování - zvládat základní pohybovou přípravu organismu před pohybovou aktivitou podle pokynů - mít radost z přirozeného pohybu - pomáhat při přípravě a úklidu sportovních pomůcek - zvládat osvojované pohybové aktivity na úrovni svých pohybových předpokladů - uplatňovat pravidla bezpečného chování při pohybových činnostech ve známém prostředí - osvojovat si zásady bezpečného pohybu	Seznámení s tělocvičnou a bezpečností. Převlékání + hygiena. Nástup. Pohybové hry. Běh na povel. Běh na krátké vzdálenosti. Slalomové dráhy. Míčové hry. Nadhazování, chytání míče. Hry na procvičování házení a chytání míče. Zásady bezpečného pohybu a organizace v terénu.		

- a organizace v terénu - být schopen uklidnit organismus po ukončení činnosti podle pokynů - zvládat projev přirozené radosti z pohybu	Pozorování přírody. Cvičení s lanem. Cvičení s využitím bedny – prolézání, probíhání jednotlivých dílů, přeskoky. Překážkové dráhy. Žebřiny – vystupování, sestupování, přelézání. Lavičky – běh, chůze. Aplikované pohybové aktivity. Netradiční náčiní. ZTV – seznámení s jógou – jóga – jednoduché jógové sestavy – dechová cvičení, relaxace.		
Zimní sporty, pohyb s hudbou, gymnastika			
- osvojovat si zásady bezpečného pohybu a organizace v terénu - zvládat osvojované pohybové aktivity na úrovni svých pohybových předpokladů - být schopen uklidnit organismus po ukončení činnosti podle pokynů - zvládat projev přirozené radosti z pohybu - dodržovat pravidla bezpečného chování - uplatňovat hlavní zásady pohybové hygieny - chovat se ohleduplně ke spolužákům	Hry na ledě. Bobování, sáňkování. Hry v přírodě. Taneční běh. Cvičení s lanem a švihadly. Slalomová dráha. Aplikované pohybové aktivity. Netradiční náčiní.		ENV 2 <u>Učivo:</u> Hry v přírodě. <u>Téma:</u> Ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší). <u>Přínos pro žáka:</u> Žák je v přírodě veden k její ochraně a k uvědomělému chování v přírodě.
Plavání			
- překonat strach z vody - dodržovat pravidla bezpečného chování - dodržovat hygienické zásady v bazénu	Hry ve vodě. Průpravná cvičení pro orientaci ve vodě a pod vodou. Průpravná cvičení pro osvojení plaveckých dovedností. Splývání.		

	Zásady bezpečnosti při plavání a v areálu bazénu.		
		3. ročník	
Bezpečnost, pořadová cvičení, pohybové hry a míčové hry, turistika a základy atletiky			
- dodržovat pravidla bezpečného chování v tělocvičně, v šatnách, na hřišti - zvládat základní pohybovou přípravu organismu před pohybovou aktivitou podle pokynů - mít radost z přirozeného pohybu - správně reagovat na základní povely a pokyny - udržovat pořádek v tělocvičně - dbát pokynů vyučujícího a dodržovat bezpečnost - zvládat osvojované pohybové aktivity na úrovni svých pohybových předpokladů - uplatňovat pravidla bezpečného chování při pohybových činnostech ve známém prostředí - osvojit si zásady bezpečného pohybu a organizace v terénu	Převlékání, hygiena. Bezpečnost. Nástup, základní postoj. Pohybové hry. Cvičení s lanem. Žebříny – vystupování, sestupování, přelézání. Cvičení s využitím bedny – prolézání, probíhání jednotlivých dílů, přeskoky. Pořadová cvičení. Relaxační cvičení. Soutěže družstev. Běh k metě. Běh na povel. Překážkové dráhy. Slalomová dráha. Míčové hry. Chytání míče. Zásady bezpečného pohybu a organizace v terénu. Turistický výlet. Aplikované pohybové aktivity. Netradiční náčiní. ZTV – poloha na zádech, na břiše a na boku. – sestavy z již osvojených cviků v různých polohách. – poloha vzpor klečmo, sed a turecký sed.		<u>OSV 3/1</u> <u>Učivo:</u> Soutěže družstev. <u>Téma:</u> Dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů. <u>Přínos pro žáka:</u> Žák se učí rozhodnosti a zodpovědnosti ve vztahu ke spoluhráčům, zároveň se učí přijmout porážku a ocenit výkon soupeře.

Zimní sporty, pohyb s hudbou, gymnastika			
- být schopen uklidnit organismus po ukončení činnosti podle pokynů - osvojit si zásady bezpečného pohybu a organizace v terénu - projevovat v souladu s činností, vlastními předpoklady přiměřenou radost, samostatnost dle individuálních schopností - zkoušet volnou taneční improvizaci - mít radost z přirozeného pohybu - chovat se ohleduplně ke spolužákům	Zimní sporty – sáňkování, bobování. Drobné pohybové hry. Relaxační cvičení. Pohyb s hudbou, taneční chůze. Švihadla, lana. Lavičky – běh, chůze. Aplikované pohybové aktivity. Netradiční náčiní.		
Plavání			
- dokázat překonat strach z vody - dodržovat pravidla bezpečného chování - dodržovat hygienické zásady v bazénu	Průpravná cvičení pro orientaci ve vodě a pod vodou. Průpravná cvičení pro osvojení plaveckých dovedností. Splývání. Zásady bezpečnosti při plavání a v areálu bazénu.		

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Vyučovací předmět:	Výtvarná výchova
Období - ročník:	1. stupeň – 1. období – 1. – 3. ročník
Počet hodin:	1 hod. týdně
Doporučené texty:	L. Kociánová a kol. – Nápady pro jaro, léto, podzim, zimu M. Kohlová a kol. – Dalších 199 výtvarných činností M. Kohlová – 200 výtvarných činností M. Kohlová – Výtvarné hrátky pro děti F. Kohlová – Výtvarné činnosti A. Kulhánková – Nejlepší nápady pro děti P. Vondrová – Výtvarné hrátky. Výtvarné náměty pro čtvero ročních období A. Šimonová – Výtvarná dílna A. Looseová a kol. – Grafomotorika pro děti předškolního věku H. Stadlerová – Výtvarná výchova v pojetí integrované výuky

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání a rozvíjení tvořivých schopností a dovedností
- rozvíjení pozitivního vztahu k umění a jeho vnímání
- rozvíjení estetického cítění a vnímání prostředí
- ke kultivovanému vystupování a získávání sebedůvěry
- poznání, že kultura a umění obohacují život člověka
- poznávání národní kultury, její duchovní hodnoty a k vědomí ji chránit
- seznámení se s kulturou jiných národů a etnik

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Předmět výtvarná výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací: 1. – 9. ročník 1 hodina týdně, 10. ročník 2 hodiny týdně (v 10. ročníku výuka rozšířena o jednu vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace).

Výuka probíhá většinou ve třídách, do výuky jsou zařazeny vycházky do okolí a práce v terénu.

Vyučovací předmět se zaměřuje na vytváření vztahu k přírodní a umělecké kráse, rozvíjí základní výtvarné a pracovní dovednosti, seznamuje s různými materiály. Výtvarná výchova rozvíjí smyslové vnímání, schopnosti vyjadřovat a prezentovat své emoce, představy, pocity, vůli, fantazii, myšlenky a podporuje kreativitu. Dále pomáhá uplatňovat neverbální komunikaci, získávat všestranné dovednosti a zlepšuje jemnou motoriku.

Žáci se seznamují se základními bezpečnostními a hygienickými návyky při výtvarné práci. Učí se důležitosti spolupráce v týmu, koncentrovat se na výkon a jeho dokončení. Mezi metody a formy práce jsou zařazovány co nejvíce různé hravé činnosti a experimentování.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- nabízíme žákům základní jednoduché techniky, jejichž prostřednictvím jim umožňujeme vyjádřit se
- dáváme jim možnost pracovat s rozličnými materiály a různými pomůckami
- učíme je udržovat si své pracovní místo v pořádku a dodržovat návykové stereotypy učení

Kompetence k řešení problémů:

- umožňujeme žákům vnímat různé problémové situace a následně na ně reagovat různými výtvarným zpracováním (problematika ochrany životního prostředí – třídění odpadu, výrobky z PET lahví)
- vedeme žáky k dodržování bezpečnosti práce při vyučování

Kompetence komunikativní:

- nabízíme žákům možnost svobodně vyjádřit své pocity, emoce, nálady pomocí různých technik
- vedeme žáky k samostatnosti

Kompetence sociální a personální:

- vytváříme možnost pro skupinovou práci
- učíme žáky důležitosti spolupráce, důležitosti mít někoho blízkého (Můj kamarád, Moje rodina)

Kompetence občanské:

- hovoříme s dětmi o důležitosti vytvoření zdravého životního stylu, o důležitosti chránit si své zdraví
- podílíme se na ochraně životního prostředí, vhodně zpracováváme odpad (panáčky z PET lahví, korálky z víček) a pracujeme s přírodninami (koláže, zvířátka z kaštanů)
- učíme žáky jak se chovat v krizových situacích a situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- učíme žáky základním bezpečnostním pravidlům (doprava ve městě)

Kompetence pracovní:

- nabízíme žákům základní jednoduché výtvarné techniky, které mohou vhodně kombinovat a využít při výtvarných činnostech
- vedeme žáky k respektování práce v týmu a dodržování pravidel a bezpečnosti při práci

Průřezová témata integrovaná do předmětu výtvarná výchova v tomto období:

- v tomto předmětu nejsou žádná

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – 1. stupeň – 1. období

Žák by měl

1. zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu
2. rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních
3. uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
		<u>1. ročník</u>	
- učit se správně držet pracovní náčiní - seznamovat se správným držením těla při provozované činnosti	Grafomotorika Uvolňovací cvičení. Volná čára. Orientovaná čára. Obloučky – nahoru, dolu. Psací náčiní – tužky, pastelky. Pohyby lze asociovat s akustickými podněty – písničkami a říkankami, využívat grafických listů.		
- učit se uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech - učit se při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů	Kreslení Kreslení dle konkrétního názoru. Kreslení dle výtvarných představ. Kresba voskovými pastely, pastelkami, tužkou. Témata kreseb z přírodního prostředí, kalendář přírody (roční období), z okolí žáka (dům, škola).		
- učit se správně držet pracovní náčiní - učit se správnému držení těla při provozované činnosti - seznamovat se jak pracovat s barvou - učit se při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů - učit se a s pomocí rozlišovat, poznávat a třídit barvy - učit se vnitřně motivovat pro hru s tvarem a barvou, navodit si pocit radostné atmosféry i relaxace - snažit se pozorovat objekt, výtvarného ztvárnění - učit se uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii - učit se schopnosti pracovat ve skupině na společné práci	Malování Malování vodovými, temperovými, prstovými barvami. Malování prsty – roztírání dlaní, otisk ruky, prstu. Malování štětci s širokou stopou. Technika prvotního impulsu – malba započatá př. skvrnou, čarou. Muzikomalba – hra s barvou na velkém formátu papíru při hudbě. Kompoziční cvičení – koláž, otisk. Technika barevných skvrn – rozfoukávání barvy a domalování obrázku. Vlastní malba žáků. Kolektivní i individuální tvorba. Využívání témat z přírody, ročního období, témata z probírané výuky....		

- učit se osvojovat si správné držení těla při provozované činnosti - rozvíjet svou manuální zručnost - zlepšovat jemnou motoriku - rozvíjet své vnímání, představivost a paměť - učit se při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů - učit se uvádět do prostoru - vnitřně se motivovat pro hru s tvarem, navodit si pocit radostné atmosféry i relaxace	Modelování Cvičení zaměřené na dlaňové svalstvo, hrubou i jemnou motoriku. Zpracování modelovací hmoty oběma rukama. Trhání modelovací hmoty na malé kousky a rovnání na plochu. Vykrajování z placky rozválené válečkem. Modelování dle názoru. Modelování z představ. Práce s různými modelovacími materiály – plastelína, těsto.		
- být seznamován se zásady bezpečnosti a chování při práci s daným materiálem - učit se správně držet pracovní náčiní - učit se správnému držení těla při provozované činnosti - učit se při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů - rozvíjet svou manuální zručnost - rozvíjet své vnímání, představivost a paměť	Práce s různým materiálem Práce a hry s papírem – trhání, lepení, mačkání. Práce a hry s pískem – malování prstem v písku (na pískovišti – stavění bábovek, kopců). Práce a hry s textilními materiály – třídění, lepení. Práce a hry s přírodninami – sbírání přírodnin a jejich třídění, obtiskování, lepení, navlékání – na špejli, nalepování. Práce a hry s různými stavebnicemi – stavění kostek (komíny, mosty). Díla tvořená kombinací různých materiálů a technik.		
		<u>2. ročník</u>	
- učit se správně držet pracovní náčiní - osvojit si správné držení těla při provozované činnosti - učit se orientovat se na pracovním listu - učit se při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů - být poučován o linii, čáře a tvaru	Grafomotorika Uvolňovací cvičení. Volná čára. Orientovaná čára. Kruh. Obloučky – nahoru, dolů. Smyčky. Psací náčiní – tužky, pastelky, voskovky. Pohyby lze asociovat s akustickými podněty – písničkami a říkankami, využívat grafických listů, námětů z ročních období, témat z výuky.		

- učit se uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech - učit se orientovat se na pracovním listu - učit se při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů - začínat chápat základní barevné harmonie - učit se vnitřně se motivovat pro hru s tvarem a barvou, navodit si pocit radostné atmosféry i relaxace - učit se zvládat základní dovednosti pro vlastní tvorbu	Kreslení Kreslení dle konkrétního názoru. Kreslení dle výtvarných představ. Interpretace vlastní produkce. Dokreslování detailů k dílům tvořených z jiných technik a materiálů. Kresba voskovými pastely, pastelkami, tužkou, křídou. Témata kreseb z přírodního prostředí (přírodní děje, rozmanitost přírody), žák a jeho rodina, kalendář přírody (roční období), z okolí žáka (dům, škola, město).		
- být seznamován s bezpečností a chováním při výtvarné činnosti - učit se správně držet pracovní náčiní - osvojovat si správné držení těla při provozované činnosti - učit se jak je možné vyrovnat se s danou plochou - seznamovat se jak pracovat s barvou - učit se při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů - začínat chápat základní barevné harmonie - učit se s pomocí rozlišovat, poznávat a třídit barvy, linie a tvary - učit se pozorovat objekt výtvarného ztvárnění - učit se schopnosti pracovat ve skupině na společné práci - učit se zvládat základní dovednosti pro vlastní tvorbu	Malování Malování vodovými, temperovými, anilínovými, prstovými barvami. Malování prsty – roztírání dlaní, otisk ruky, prstu. Malování štětci s širokou i úzkou stopou. Technika prvotního impulsu – malba započatá př. skvrnou, čarou, daným tvarem. Muzikomalba – hra s barvou na velkém formátu papíru při hudbě. Kompoziční cvičení – mozaika, koláž, otisk. Kombinace malování s jiným materiály. Technika barevných skvrn – rozfoukávání barvy a domalování obrázku. Dekoratивní práce. Kolektivní i individuální tvorba. Využívání témat z přírody, ročního období, témata z probírané výuky, z vlastní fantazie a prožívání žáka, ...		
- být seznamován se zásadami bezpečnosti při práci s modelovacím materiálem a pracovním náčiním - osvojovat si správné držení těla při provozované činnosti	Modelování Cvičení zaměřené na dlaňové svalstvo, hrubou i jemnou motoriku. Zpracování modelovací hmoty oběma rukama. Trhání modelovací hmoty na malé kousky		

- rozvíjet svou manuální zručnost - zlepšovat jemnou motoriku - rozvíjet své vnímání, představivost a paměť - učit se při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů - učit se uvádět do prostoru - učit se s pomocí rozlišovat, poznávat a třídit barvy, linie a tvary - získávat poznatky o hmotě a struktuře modelovacího materiálu	a rovnání na plochu do zadaného tvaru. Tvarování kuliček, válečků různých velikostí v dlaních, dotváření prsty. Vykrajování z placky rozválené válečkem. Modelování dle názoru. Modelování z představ. Práce s různými modelovacími materiály – plastelína, modelína, keramická hlína, sníh, těsto (různé druhy př. slané, linecké...)		
- učit se znát zásady bezpečnosti a chování při práci s daným materiálem - učit se správně držet pracovní náčiní - učit se osvojovat si správné držení těla při provozované činnosti - učit se při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů - začínat chápat základní barevné harmonie - učit se s pomocí rozlišovat, poznávat a třídit barvy, linie a tvary - učit se vnitřně se motivovat pro hru s tvarem, barvou a materiálem navodit si pocit radostné atmosféry i relaxace - rozvíjet svou manuální zručnost - rozvíjet své vnímání, představivost a paměť - získat základní poučení o barvě, tvaru, ploše, struktuře a materiálu i adekvátních výrazových prostředcích - učit se zvládat základní dovednosti pro vlastní tvorbu	Práce s různým materiálem Práce a hry s papírem – trhání, lepení, stříhání, mačkání, kreativní techniky. Práce a hry s pískem – malování prstem v písku (na pískovišti – stavění bábovek, kopců, cest, tunelů, měst, hradů, přemístování písku). Práce a hry s textilními materiály – třídění, stříhání, lepení, výroba koláží. Práce a hry s přírodninami – sbírání přírodnin a jejich třídění, s pomocí výroba figurky z přírodnin, lisování listů, obtiskování, lepení, navlékání, nalepování semen). Práce a hry s netradičním materiálem – plast, kůra. Práce a hry s odpadovým materiálem např. role od toaletního papíru, víčka, kelímky od jogurtů, PET lahve. Práce a hry s různými stavebnicemi – stavění kostek (komíny, mosty, domy). Díla tvořená kombinací různých materiálů. Využívání a kombinování různých technik. Využívání témat z přírody, ročního období, témata z probírané výuky, z vlastní fantazie a prožívání žáka.		

		<u>3. ročník</u>	
- správně držet pracovní náčiní - osvojit si správné držení těla při provozované činnosti - orientovat se na pracovním listu - při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů - být poučen o linii, čáře a tvaru - zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu	Grafomotorika Uvolňovací cvičení. Volná čára. Orientovaná čára. Kruh, čtverec, obdélník a další tvary. Smyčky. Psací náčiní – tužky, pastelky, pera, voskovky, křídly, fixy. Pohyby asociovat s akustickými podněty – písničkami a říkankami, využívat grafických listů, námětů z ročních období, témat z výuky.		
- být seznámen s bezpečností a chováním při výtvarné činnosti - orientovat se na pracovním listu - rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních - uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech - zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu	Kreslení Kreslení dle konkrétního názoru. Kreslení dle výtvarných představ. Interpretace vlastní produkce. Dokreslování detailů k dílům tvořených z jiných technik a materiálů. Kresba voskovými pastely, pastelkami, uhlem, rudkou, křídou. Témata kreseb z přírodního prostředí (přírodní děje, rozmanitost přírody), žák a jeho rodina, kalendář přírody (roční období), z okolí žáka (dům, škola, město, krajina).		
- být seznámen s bezpečností a chováním při výtvarné činnosti - správně držet pracovní náčiní - osvojit si správné držení těla při provozované činnosti - orientovat se na pracovním listu - umět se vyrovnat s danou plochou - pozorovat objekt výtvarného ztvárnění - při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů	Malování Malování vodovými, temperovými, prstovými barvami. Malování prsty – roztírání dlaní, otisk rukou, prstů. Malování štětci s širokou stopou. Technika prvotního impulsu – malba započatá př. skvrnou, čarou. Muzikomalba – hra s barvou na velkém formátu papíru při hudbě. Kompoziční cvičení – mozaika, koláž, otisk.		

- vnitřně se motivovat pro hru s tvarem a barvou, navodit si pocit radostné atmosféry i relaxace - rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních - uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech - učit se schopnosti pracovat ve skupině na společné práci	Kombinace malování s jinými materiály a technikami. Technika barevných skvrn – rozfoukávání barvy a domalování obrázku. Dekoratивní práce. Vlastní malba žáků. Kolektivní i individuální tvorba. Využívání témat z přírody, ročního období, témata z probírané výuky, z vlastní fantazie a prožívání žáka, ...		
- být seznámen se zásadami bezpečnosti při práci s modelovacím materiálem a pracovním náčiním - rozvíjet svou manuální zručnost - zlepšovat jemnou motoriku - rozvíjet své vnímání, představivost a paměť - při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů - učit se uvádět do prostoru - s pomocí rozlišovat, poznávat a třídit barvy, linie a tvary - získávat poznatky o hmotě a struktuře modelovacího materiálu - vnitřně se motivovat pro hru s tvarem, navodit si pocit radostné atmosféry i relaxace - učit se zvládat základní dovednosti pro vlastní tvorbu	Modelování Cvičení zaměřené na dlaňové svalstvo, hrubou i jemnou motoriku. Zpracování modelovací hmoty oběma rukama. Trhání modelovací hmoty na malé kousky, rovnání na plochu a tvoření obrazu. Tvarování kuliček, válečků různých velikostí v dlaních a dotváření prsty obou rukou. Vykrajování z placky rozválené válečkem. Modelování dle názoru. Modelování z představ. Práce s různými modelovacími materiály – plastelína, modelína, modurit, modelářská hlína, keramická hlína, sníh, těsto. Využívání témat z přírody, ročního období, témata z probírané výuky, z vlastní fantazie a prožívání žáka.		
- znát zásady bezpečnosti a chování při práci s daným materiálem - správně držet pracovní náčiní - osvojit si správné držení těla při provozované činnosti - při práci vycházet za zrakových, sluchových a hmatových vjemů	Práce s různými materiálem Práce a hry s papírem – trhání, lepení, stříhání, mačkání, kreativní techniky. Práce a hry s pískem – malování prstem v písku (na pískovišti – stavění bábovek, kopců, cest, tunelů, cest, měst, hradů, přemísťování písku). Práce a hry s textilními materiály – třídění, stříhání, lepení, výroba koláží.		

- vnitřně se motivovat pro hru s tvarem, barvou a materiálem navodit si pocit radostné atmosféry i relaxace - rozvíjet svou manuální zručnost - rozvíjet své vnímání, představivost a paměť - získat poučení o barvě, tvaru, ploše, struktuře a materiálu i adekvátních výrazových prostředcích - rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních - uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech - učit se schopnosti pracovat ve skupině na společné práci - zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu	Práce a hry s přírodninami – sbírání přírodnin a jejich třídění, s pomocí výroba figurky z přírodnin, lisování listů, obtiskování, lepení, navlékání, nalepování semen). Práce a hry s netradičním materiálem – plast, kov, kůra. Práce a hry s odpadovým materiálem např. role od toaletního papíru, víčka, kelímky od jogurtů, PET lahve. Práce a hry s různými stavebnicemi – stavění kostek (komíny, mosty, domy, továrny,...). Díla tvořená kombinací různých materiálů. Využívání a kombinování různých technik. Využívání témat z přírody, ročního období, témata z probírané výuky, z fantazie a prožívání žáka.		

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět:	Člověk a jeho svět
Období - ročník:	1. stupeň – 1. období – 1. – 3. ročník
Počet hodin:	3 hod. týdně
Učební texty:	Hrajeme si s Filipem 1 – 5 (1 – Logické myšlení, 2 – Srovnávání a vybarvování, 4 – Pozorujeme a porovnáváme, 5 – Hledáme souvislosti a odlišnosti) Chodíme do školy 1 – 3, Blažková, Septima, Praha 1996 Učíme se pro život (učeb. PŠ), Scientia 1996 Učíme se pro život (pracovní sešity) Jen školní taška nestačí, 1995 Asociace rodičů Svobodová – Linhartová

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vytváření a upevňování hygienických a sebeobslužných návyků
- osvojování pravidel slušného chování a jednání, vytváření pozitivních mezilidských vztahů
- poznávání svého nejbližšího okolí a formování citového vztahu k místu kde žije
- rozvoji myšlení a vyjadřování, k rozšiřování slovní zásoby při pojmenovávání věcí, jevů a dějů
- chápání významu věcí a jejich vlastností, vzájemných vztahů a souvislostí
- pojmenovávání předmětů, činností, nových poznatků a zkušeností z každodenního života
- utváření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě
- upevňování zásad zdravého životního stylu a správnému jednání v situacích ohrožujících jeho zdraví a bezpečnost

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Předmět člověk a jeho svět vyučujeme v 1. – 6. ročníku s touto hodinovou dotací: 1. – 4. ročník 3 hodiny týdně, 5. – 6. ročník 2 hodiny týdně.

Výuka předmětu probíhá ve třídě, venku v přírodě, na hřišti, na výletech.

Vyučovací předmět rozvíjí vnímání žáků a základní poznatky o okolním světě, o životě ve společnosti, o živé a neživé přírodě. Na základě pozorování a vlastních praktických zkušeností se žáci učí správně pojmenovávat předměty, jevy a situace, které pak uplatňují v běžném životě. Součástí výuky jsou vycházky, exkurze a výlety do nejbližšího okolí školy.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- žákům nabízíme vhodné učebnice, učební materiály a učební pomůcky, vztahující se k probíranému učivu
- nabízíme žákům dostatek možností pro uplatnění získaných zkušeností v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů:

- vedeme žáky ke zvládnutí přiměřeně náročných situací běžného života a k překonávání problémů
- učíme žáky vyřizovat své osobní záležitosti a v případě potřeby požádat o radu

Kompetence komunikativní:

- předkládáme žákům jednoduché texty a obrazové materiály vztahující se k učivu
- vytváříme a rozvíjíme komunikační dovednosti, které přispívají k utváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence sociální a personální:

- rozvíjíme schopnost orientace v prostředí, ve kterém dítě žije
- učíme žáky udržovat vztahy s vrstevníky
- vedeme a napomáháme k primární prevenci sociálně patologických jevů a rizikového chování

Kompetence občanské:

- vytváříme a upevňujeme základní návyky a dovednosti, které umožní zapojení se do společnosti
- vedeme k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování prostřednictvím vypravování, video, foto-dokumentace, modelových situací

Kompetence pracovní:

- upevňujeme osvojené hygienické návyky a zvyšujeme stupeň sebeobsluhy a samostatnosti
- vedeme žáky k plnění daných instrukcí a vytváříme pracovní návyky
- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti, ochrany práce, hygieny práce, rozvíjíme porozumění vztahu člověka a prostředí, rozvíjíme spolupráci v péči o životní prostředí

Průřezová témata integrována do předmětu člověk a jeho svět v tomto období:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – 1. stupeň - 1. období

MÍSTO, KDE ŽIJEME

žák by měl

1. znát název své obce a adresu bydliště
2. zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově školy a jejím okolí
3. poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí – domov, třída, škola
4. ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy

LIDÉ KOLEM NÁS

žák by měl

5. znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a blízké příbuzenské vztahy
6. znát jména spolužáků a svých učitelů
7. mít osvojené základy společenského chování – umět pozdravit, poprosit, poděkovat

8. poznávat a pojmenovat různé lidské činnosti
9. vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi

LIDÉ A ČAS

žák by měl

10. zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne, večer)
11. znát rozvržení svých denních činností
12. znát dny v týdnu
13. rozlišit roční období podle charakteristických znaků

ROZMANITOST PŘÍRODY

žák by měl

14. popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
15. poznat nejběžnější druhy domácích zvířat
16. pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny
17. popsat počasí podle obrázku (déšť, sníh, bouřku, vítr)
18. znát základní zásady pobytu v přírodě

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

žák by měl

19. dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu
20. pojmenovat hlavní části lidského těla
21. dokázat upozornit na své zdravotní potíže
22. vědět o zásadách bezpečného chování při hrách, na výletech a koupání

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
		<u>1. ročník</u>	
- poznat místo svého bydliště podle fotografie - rozlišit fotografie školy a bydliště a jejich okolí - zvládnout základní orientaci v budově školy (znát cestu do třídy, šatny, na WC a do jídelny) - reagovat na pokyny zodpovědné osoby ohledně bezpečného pohybu ve škole i mimo ni	Místo, kde žijeme Domov a jeho okolí. Domov a škola. Orientace v okolí školy a bydliště. Prostředí školy. Orientace v budově školy. Základní pravidla bezpečnosti.		
- znát rodinné příslušníky a poznávat blízké příbuzné podle fotografií - poznávat členy svého třídního kolektivu a pojmenovat je podle svých možností - při příchodu do třídy aktivně pozdravit - při pohybu po budově školy pozdravit (na pokyn) - umět v případě žádosti poprosit a poděkovat (na pokyn) - rozpoznávat blízké a neznámé osoby	Lidé kolem nás Rodina a příbuzenské vztahy. Třídní kolektiv a vztahy v něm. Základní pravidla společenského chování. Zásady slušného chování. Mezilidské vztahy. Osobní bezpečí.		<u>OSV 2/1</u> <u>Učivo:</u> Třídní kolektiv a vztahy v něm. <u>Téma:</u> Vzájemné poznávání se ve skupině/třídě <u>Přínos pro žáka:</u> Žák si uvědomuje své místo ve třídě a mezi spolužáky, učí se schopnosti spolupráce s ostatními.
- rozlišovat mezi činnostmi, které vykonává ráno, v poledne a večer - vnímat rozdíly mezi ročními obdobími na základě obrázků	Lidé a čas Orientace v čase. Roční období.		
- uvědomovat si a vnímat rozdíly mezi ročními obdobími - poznat vybraná domácí zvířata - poznat základní druhy ovoce a zeleniny	Rozmanitost přírody Příroda v ročních obdobích. Domácí zvířata. Ovoce a zelenina. Sezónní práce na zahradě.		

- reagovat na pokyny zodpovědného pracovníka při pobytu v přírodě	Chování v přírodě.		
- reagovat na pokyny týkající se zásad osobní hygieny - zvládat základní sebeobsluhu dle svých individuálních možností - ukázat hlavní části lidského těla a obličeje - reagovat na pokyn zodpovědné osoby ohledně bezpečnosti při hrách, na výletech a při koupání	Člověk a zdraví Osobní hygiena. Sebeobslužné činnosti. Lidské tělo. Zásady bezpečného chování.		
		<u>2. ročník</u>	
- sdělit název svého bydliště dle svých možností - zvládnout orientaci v nejbližším okolí školy (určit směr k nejčastějším cílům vycházek) - zařadit předměty do správného prostředí (škola, domov) - uvědomovat si zásady bezpečného pohybu při cestě do školy a při školních vycházkách (zastavit se u přechodu pro chodce a vyčkat na pokyn zodpovědné osoby)	Místo, kde žijeme Adresa bydliště. Život ve škole a jejím okolí. Školní a domácí prostředí. Cesta do školy. Bezpečnost. Základy dopravní výchovy.		
- pojmenovat rodinné příslušníky a blízké příbuzné dle svých možností - určit nejbližší příbuzenské vztahy - poznávat zaměstnance a žáky školy i mimo třídní kolektiv - samostatně pozdravit při pohybu v budově školy - vědět, jakými adekvátními prostředky vyjádřit žádost - chápat rozdíl v jednání s cizí a blízkou osobou (zdravení, fyzický kontakt, bezpečnost) - poznávat každodenní lidské činnosti podle obrázků	Lidé kolem nás Rodina a její členové. Příbuzenské vztahy. Mezilidské vztahy. Základní pravidla společenského chování. Osobní bezpečí. Sociálně patologické jevy a jejich prevence. Lidské a pracovní činnosti.		

- rozlišovat mezi režimem školního dne a režimem víkendu - poznávat roční období dle obrázku a přiřadit k nim typické znaky (počasí, oblékání, změny v přírodě, činnosti) - vědět, že každý den v týdnu má své pojmenování	Lidé a čas Režim dne. Znaky ročních období. Dny v týdnu.		
- přiřadit k ročnímu období jeho typické znaky - rozeznávat vybraná domácí zvířata podle zvukové nahrávky - uvědomovat si změny počasí – přiřadit k aktuálnímu počasí správný obrázek - uvědomovat si základní pravidla pobytu v přírodě	Rozmanitost přírody Příroda v ročních obdobích. Znaky ročních období. Domácí zvířata. Počasí. Ochrana přírody. Chování v přírodě.		
- pojmenovat části těla dle svých individuálních možností - uvědomovat si své potřeby v oblasti osobní hygieny - upozornit na své hygienické potřeby adekvátním způsobem - aktivně se zapojovat při sebeobslužných činnostech - vnímat rozdíl mezi vlastním zdravím a nemocí - uvědomovat si zásady bezpečnosti chování při hrách, na výletech, při koupání	Člověk a zdraví Moje tělo. Části lidského těla. Osobní hygiena. Soukromí člověka. Sebeobslužné činnosti. Zdraví a nemoc. Zásady bezpečného chování.		
		<u>3. ročník</u>	
- znát název obce, v níž se nachází škola - pojmenovat a popsat významné objekty v okolí bydliště a školy - pojmenovat předměty z domácího a školního prostředí a správně je zařadit - aktivně uplatňovat zásady bezpečného pohybu při cestě do školy a na školních vycházkách	Místo, kde žijeme Obec (město). Škola. Význačná místa a instituce v našem okolí. Kulturní a historické zajímavosti v nejbližším okolí. Domácí a školní prostředí. Cesta do školy.		

	Bezpečnost. Základy dopravní výchovy.		
- dokázat rozdělit členy rodiny do kategorií dítě – dospělý - mít osvojen návyk pozdravit při setkání s jinou osobou - užívat pravidla kontaktu s cizí osobou (zdravení, udržování odstupu, bezpečné chování) - umět samostatně a aktivně uplatňovat zásady slušného chování (poprosit, poděkovat) - pojmenovat a napodobit běžné lidské činnosti dle svých individuálních možností	Lidé kolem nás Členové rodiny. Základní pravidla společenského chování. Společenské chování. Základní práva a povinnosti. Osobní bezpečí. Základní pravidla slušného chování. Pracovní a lidské činnosti.		
- znát a dodržovat režim školního dne a víkendu - vyjmenovat dle svých možností roční období a určit aktuální roční období - umět s pomocí vyjmenovat dny v týdnu a dle názvu rozlišit pracovní a volný den - znát časovou posloupnost denních činností	Lidé a čas Domácí a školní režim dne. Roční období. Kalendář. Den, týden, víkend. Rozvržení denních činností.		
- pojmenovat roční období a jeho znaky - poznat a pojmenovat mláďata nejběžnějších domácích zvířat - přiřadit vybrané druhy ovoce a zeleniny do správné skupiny - mít osvojeny základní pravidla pobytu v přírodě	Rozmanitost přírody Příroda v ročních obdobích. Znaky ročních období. Domácí zvířata. Život na statku. Ovoce a zelenina. Sezónní práce na zahradě. Ochrana přírody. Chování v přírodě.		
- zvládat sebeobsluhu v maximální možné míře, snažit se o co největší samostatnost - orientovat se v dílčích částech lidského těla (kotník, loket, koleno apod.) - upozornit a dle svých možností pojmenovat své	Člověk a zdraví Sebeobslužné činnosti. Části lidského těla. Nemoc. Ošetření drobných poranění. Sdělení obtíží.		

případné zdravotní obtíže - aktivně uplatňovat zásady bezpečného chování při hrách, na výletech a při koupání - správně reagovat na barvy semaforu	Chování v době nemoci. Zásady bezpečného chování. Bezpečnost chování v silničním provozu.		

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

Vzdělávací oblast:	Jazyková komunikace
Vyučovací předmět:	Čtení
Období - ročník:	1. stupeň - 1. období – 1. – 3. ročník
Počet hodin:	3 hod. týdně
Učební texty:	Náš slabikář (Parta) O veliké řepě (Fragment) První čtení – učební pomůcka pro alternativní výuku čtení s využitím globální metody (Parta) Kábele, Brousek pro tvůj jazýček (Albatros)
Doplňkové texty:	Tabulky ke čtení I, II (Scientia) Dětská literatura Leporela Obrázkový slovník pro zvědavé děti (Fortuna Print) Česká říkadla, písničky a pohádky (Knižní klub) Učíme se číst a mluvit (Oftis)

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení řečových schopností a myšlení
- srozumitelnému vyjadřování ústní i písemnou formou a kultivovanému projevu v běžných situacích
- dorozumívání v běžných komunikačních situacích, ke sdělování názorů
- osvojení techniky čtení a psaní
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- zvládnutí orientace v jednoduchých textech různého zaměření
- získávání zájmu o čtení a rozvíjení schopnosti reprodukovat snadný krátký text
- zvládnutí opisu jednoduchého textu, psaní krátkých slov i podle diktátu
- praktickému využití získané dovednosti psaní

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. Předmět čtení vyučujeme v 1. – 10. ročníku tři hodiny týdně (v 1. a 2. ročníku výuka rozšířena o jednu vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace).

Výuka čtení probíhá především ve třídě individuální nebo skupinovou formou.

Vyučovací předmět čtení přispívá k rozvoji vyjadřovacích a komunikačních schopností žáků. Žáci si postupně osvojují písmena, slova a věty, které vedou k rozvíjení čtecí dovednosti, vnímání obsahu čteného textu a čtení krátkého textu s porozuměním.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- předkládáme žákům dostatek motivačních materiálů pro rozvoj čtenářských dovedností
- nabízíme žákům řadu aktivačních metod, které jim napomohou při postupném osvojování čtenářských dovedností
- umožňujeme žákům využít naučené vědomosti a dovednosti při vyhledávání informací
- využíváme počítače při rozvoji čtenářských dovedností

Kompetence k řešení problémů:

- chválíme žáky za snahu a vedeme je k tomu, aby problém dořešili i přes prvotní neúspěch
- nabízíme žákům individuálně upravené pomůcky, které jim pomohou usnadnit postupné osvojování čtenářských dovedností
- učíme žáky požádat o radu a pomoc při samostatné práci

Kompetence komunikativní:

- podněcujeme žáky ke spolupráci a komunikaci ve skupině
- klademe žákům návodné otázky podněcující ke spolupráci a komunikaci
- vedeme žáky k samostatnému vyprávění a popisu dějů
- učíme žáky vedení jednoduchých rozhovorů

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k uplatnění osvojených čtenářských dovedností při běžném občanském životě
- upozorňujeme žáky na pravidla občanského soužití a základní společenské normy

Kompetence sociální a personální:

- nabízíme žákům dostatek situací pro osvojení si základních mezilidských vztahů
- vedeme žáky k respektování ostatních a ke vzájemné pomoci

Kompetence pracovní:

- dbáme na zásady zrakové hygieny při osvojování čtenářských dovedností
- vedeme žáky k plnění úkolů dle jednoduchých instrukcí
- dbáme na dokončení zadaného úkolu

Průřezová témata integrovaná do předmětu čtení v tomto období:

- Osobnostní a sociální výchova

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – 1. stupeň – 1. období

žák by měl

1. dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
2. číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik
3. tvořit věty podle obrázků
4. orientovat se na stránce i řádku
5. chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
		<u>1. ročník</u>	
- ukázat, poznat, příp. pojmenovat známé obrázky - znát jména svých spolužáků - poznat a pojmenovat předměty denní potřeby - poznat a pojmenovat základní školní pomůcky - rozeznat a napodobit hlasy domácích zvířat	Zjištění vyjadřovacích schopností žáků. Příprava na čtení. Čtení obrázků – pojmenování, ukazování. Poznávání spolužáků, jména spolužáků. Poznávání a pojmenování předmětů denní potřeby. Poznávání a pojmenování školních pomůcek – na obrázku i ve skutečnosti. Poznávání a pojmenování zvířat, rozeznávání a napodobování jejich hlasů.		
- seznámit se s knihami a leporely - listovat v knihách - orientovat se na stránce - dokázat se soustředit na poslech pohádek a vyprávění - odpovídat na jednoduché otázky	Seznámení s knihami a leporely, listování v knihách. Orientace na stránce (pojmy nahoře, dole). Naslouchání – koncentrační cvičení. Poslech veršů a říkadel. Poslech známých pohádek např. O veliké řepě, O Smolíčkovi, Budulínek, O budce, ... Odpověď na otázky k vyslechnutým pohádkám.		
- seznámit se s pojmy první, poslední - hledat dva stejné obrázky - tvořit věty podle obrázků	Čtení obrázků v řádku (pojmy první, poslední, uprostřed). Globální čtení - hledání dvou stejných obrázků, třídění obrázků. Tvoření vět k obrázkům.		
- seznámit se s vytleskáváním počtu slabik ve slově	Dělení slov na slabiky s užitím říkanek a rozpočítadel.		
- rozlišit a přečíst písmena A, a, I, i, Á, á, Í, í	Hláška a písmeno A, a, I, i ve funkci spojky mezi obrázky. Krátké a dlouhé samohlásky a, á, i, í. Čtení psacích písmen i, í.		

- poznat a přečíst písmena E, e, M, m	Hláska a písmeno E, e. Hláska a písmeno M, m. Čtení psacích písmen e, m.		
		<u>2. ročník</u>	
	Opakování učiva z prvního ročníku.		
- vytleskat slabiky ve slově - vyprávět podle obrázků - orientovat se v řádku, číst zleva doprava	Dělení slov na slabiky s užitím říkanek a rozpočítadel. Určování počtu slabik ve slově. Vyprávění podle obrázků, odlišnosti na obrázcích. Rozvíjení a zpřesňování zrakového a sluchového vnímání. Orientace na stránce, v řádku. Čtení zleva doprava.		<u>OSV 1/1</u> <u>Učivo:</u> Rozvíjení a zpřesňování zrakového a sluchového vnímání. <u>Téma:</u> Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění. <u>Přínos pro žáka:</u> Žák si procvičuje smyslové vnímání, pozornost a soustředění, myšlení a řeč. Učí se pracovat s obrázkem a orientovat se na stránce.
- rozlišit a přečíst probraná písmena - rozlišit počáteční hlásku ve slově - propojit obrázek s počáteční hláskou ve slově - rozlišit a číst slabiky s probranými písmeny - propojit obrázek se slabikou, na kterou začíná - dbát na správnou výslovnost, tempo řeči - číst dvojslabičná slova	Hláska a písmena O, o, U, u. Vyvození hlásky a písmene s pomocí říkanky a obrázků. Rozlišování počáteční hlásky ve slově. Propojení obrázků s počáteční hláskou. Slabiky ma, má, Má, mi, mí, MÍ. Postupné čtení otevřených slabik s písmenem M. Ma, me, mi, mo, mu, MA, ME, MI, MO, MU. Propojení slabik s obrázkem, který na ně začíná. Čtení dvojslabičných slov: máma, mami,		

	mámo, ... Hlásky a písmena L, l, V, v. Vyvození hlásky a písmene s pomocí říkanky a obrázků. Rozlišování počáteční hlásky ve slově. Propojení obrázků s počáteční hláskou. Postupné čtení otevřených slabik s písmenem L, V. Slabiky la, le, li, lo, lu, LA, LE, LI, LO, LU. Slabiky va, vá, Vá, vi, ví, Ví. Va, ve, vi, vo, vu, VA, VE, VI, VO, VU. Propojení slabik s obrázkem, který na danou slabiku začíná. Propojení probraných velkých a malých tiskacích písmen. Čtení slabik se všemi dosud probranými písmeny.		
	U probíraných tiskacích písmen, slabik nácvik čtení v jejich psací podobě.		
- pomoci návodných otázek a obrázků reprodukovat krátkou pohádku - tvořit věty podle obrázků	Poslech pohádek a vyprávění. Reprodukce krátké pohádky podle obrázků. Poslech a recitace veršů a říkadel.		
- přiřazovat obrázky ke skutečným předmětům - tvořit dvojice stejných obrázků - vyhledávat daný obrázek na slovní pokyn - pojmenovat obrázek	Globální čtení – práce s obrázky na téma: Moje rodina, Škola – hračky, Mycí prostředky – hygiena, Zvířata, Oblečení, Ovoce, Zelenina. Přiřazování obrázků ke skutečným předmětům. (předmět – obrázek). Tvoření dvojic stejných obrázků (obrázek – obrázek). Vyhledávání daných obrázků na slovní pokyn (učitel: název – dítě: obrázek). Pojmenování obrázků (učitel: obrázek – dítě: název).		

		<u>3. ročník</u>	
- dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání - orientovat se na stránce i řádku	Opakování učiva z druhého ročníku.		
- poznat všechna probraná písmena - určit počáteční hlásku ve slově - číst slabiky s dosud probranými písmeny - propojit obrázky se správnou počáteční slabikou	Hláska a písmeno T, t. Vyvození hlásky a písmene s pomocí říkanky a obrázků. Určování první hlásky ve slově. Propojení obrázků se správnou počáteční hláskou. Propojení probraných velkých a malých tiskacích písmen. Nácvik čtení slabik ta, te tu, TA, TE, TI, TO, TU. Hláska a písmeno Y, y. Čtení slabik s hláskou y - ty, vy, my, ly.		
- číst dvojslabičná slova - skládat slova ze slabik - chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem	Čtení dvojslabičných slov s dosud procvičovanými slabikami. Skládání slov ze slabik. Čtení krátkých vět doplněných obrázkem.		
- číst probraná psací písmena	U probíraných tiskacích písmen, slabik nácvik čtení v jejich psací podobě.		
- tvořit věty podle obrázků	Poslech pohádek a vyprávění. Reprodukce krátké pohádky podle obrázků. Poslech a recitace veršů a říkadel. Dramatizace.		
- přiřazovat obrázky ke skutečným předmětům - tvořit dvojice stejných obrázků - vyhledávat daný obrázek na slovní pokyn - pojmenovat obrázek - přečíst slovo k obrázku, ke kterému ho učitel přiřadí - přiřadit slovo k obrázku - přečíst slovo	Globální čtení – práce s obrázky na téma: Části těla, dopravní prostředky, potraviny, nábytek. Slovo k obrázku přiřadí učitel a také jej čte. Učitel slovo přiřazuje a dítě čte. Dítě přiřazuje slovo k obrázku a samo čte.		

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Vyučovací předmět:	Hudební výchova
Období - ročník:	1. stupeň – 1. období – 1. – 3. ročník
Počet hodin:	1. a 2. roč. 3 hod. týdně, 3. roč. 2 hod. týdně
Učební texty:	Já písnička 1 – 3 Hv pro 1. ročník ZŠ (SPN) Hv pro 1. ročník ZŠ (Nová škola) Písničky a říkadla s tancem – E. Kulhánková

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání a rozvíjení tvořivých schopností a dovedností
- rozvíjení pozitivního vztahu k umění a jeho vnímání
- rozvíjení estetického cítění a vnímání prostředí
- ke kultivovanému vystupování a získávání sebevědomí
- poznání, že kultura a umění obohacují život člověka
- poznávání národní kultury, její duchovní hodnoty a k vědomí ji chránit
- seznámení se s kulturou jiných národů a etnik

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Předmět hudební výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací: 1., 2. ročník 3 hodiny týdně, 3. – 10. ročník 2 hodiny týdně. V 1. a 2. ročníku a v 7. – 10. ročníku je výuka rozšířena o jednu vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace.

Výuka probíhá ve třídě a v místnosti muzikoterapie. Při výuce dochází ke spojování tříd a spojování žáků z různých ročníků. Velký prostor je věnován muzikoterapii.

Žáci se prostřednictvím hudby dokáží odreagovat od denních problémů, rozvíjí se jejich hudební cítění, smysl pro rytmus, intonace, paměť i neverbální komunikace. Učí se manipulovat s jednoduchými hudebními nástroji a doprovázet se při zpěvu.

Vystupováním žáků na různých kulturních a školních akcích se rozvíjí jejich sebevědomí.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- dáváme žákům možnost osvojit si a seznámit se s hrou na různé hudební nástroje v rámci jejich schopností
- neustálým opakováním a zdokonalováním upevňujeme poznatky a dovednosti (zpěv, hra na jednoduché nástroje, pohyb)

Kompetence komunikativní:

- vhodně využíváme metody nápodoby při nácviu hry na jednotlivé rytmické nástroje, improvizovaném pohybu, intuitivním zpěvu
- poskytujeme dostatek podnětů, metod, aby žák dokázal vyjádřit pohybem, hrou, zpěvem své pocity, prožitky, nálady

Kompetence sociální a personální:

- učíme děti kultivovanému chování při návštěvě koncertu, veřejných vystoupeních aj.
- vhodně vedeme žáky k tomu, aby se nebáli projevit na veřejnosti své nadání ve zpěvu, hře, pohybu

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k tomu, aby dokázali vhodně využívat času pro relaxaci a odpočinku vhodným poslechem relaxační hudby a hry na přírodní nástroje

Kompetence pracovní:

- podporujeme u žáka snahu o dokončení činnosti – naučení se textu, zvládnutí jednoduchých pravidel her se zpěvem, nácviu tanečků a pohybových etud
- učíme žáky, aby se uměli radovat z výsledků svého snažení – naučí se nové písně, zvládne doprovod, hezky zatančí...

Průřezová témata integrovaná do předmětu hudební výchova v tomto období:

- v tomto předmětu nejsou zařazena žádná

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – 1. stupeň – 1. období

žák by měl

1. zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem
2. užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem
3. vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehudební i hudební zvuky
4. soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby
5. naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat
6. reagovat pohybem na hudbu

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
		<u>1. ročník</u>	
- snažit se o správné dýchání - jednoduše rytmizovat říkadla	Vokální činnosti Dechová cvičení. Správné dýchání a postoj při zpěvu. Rytmizace říkadel. Opakování jednoduchých melodií. Zpěv jednoduchých písní přiměřeného rozsahu. Návčik hudebních pásem pro příležitostná vystoupení.		
- seznamovat se s jednoduchými doprovody k písním, říkadlům - poznat základní rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách	Instrumentální činnosti Hra na tělo (tleskání, pleskání, podupy,...). Seznamování se s technikami hry na jednoduché rytmické nástroje. Nástroje Orffova instrumentáře. Přírodně laděné nástroje využívané při muzikoterapii.		
- obeznamovat se s různými zvuky - rozlišovat základní hudební nástroje - soustředěně poslouchat jednoduché krátké, známé písně či skladby	Poslechové činnosti Poslech hudebních i nehudebních zvuků. Seznámení se zvuky hudebních nástrojů. Seznámení s netradičními přírodně laděnými nástroji využívanými při muzikoterapii. Poslech písní a skladeb hraných učitelem nebo z CD přehrávače. Muzikoterapie.		
- reagovat pohybem na zvuky, tóny, hudbu	Hudebně pohybové činnosti Pochod podle hudebního doprovodu. Pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami. Pohybová improvizace.		

		<u>2. ročník</u>	
- správně dýchat a správně vyslovovat - opakovat jednoduché melodie - dle svých možností uvolněně zpívat	Vokální činnosti Dechová cvičení. Rytmizace říkadel. Opakování jednoduchých melodií. Zpěv písní přiměřeného rozsahu a obtížnosti. Sólový zpěv. Nácvik a zpěv písní k ročním obdobím, svátkům. Nácvik hudebních pásem pro příležitostná vystoupení.		
- seznamovat se s jednoduchými doprovody k písním, říkadlům	Instrumentální činnosti Hra na tělo. Hra na jednoduché rytmické i přírodně laděné nástroje.		
- obeznamovat se s různými zvuky hudebními i nehudebními - učit se poznávat některé hudební i přírodně laděné nástroje	Poslechové činnosti Naslouchání přírodních zvuků. Vycházky do přírody, poslech zvuků. Poslech hry na různé hudební nástroje. Poslech hry na přírodně laděné nástroje. Rozlišování hudebních nástrojů podle zvuku. Rozlišování známých písní podle melodie. Poslech relaxační a meditační hudby. Muzikoterapie.		
- reagovat pohybem na hudbu	Hudebně pohybové činnosti Pochod podle hudebního doprovodu. Jednoduché pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami. Seznámení s jednoduchými hudebně pohybovými tanečními kroky. Pohybová improvizace.		

		<u>3. ročník</u>	
- naučit se správně hospodařit s dechem - snažit se srozumitelně vyslovovat - zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem	Vokální činnosti Dechová cvičení. Rytmizace a srozumitelná výslovnost říkadél. Zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu (tématické zaměření – svátky, výročí, roční období). Nácvik hudebních pásem pro příležitostná vystoupení.		
- při hudebních aktivitách užívat různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem - seznamovat se s jednoduchými doprovody k písním, říkadlům - poznat základní rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách	Instrumentální činnosti Rytmus a pohyb. Hra na tělo a jednoduché rytmické nástroje. Zdokonalování techniky hry na nástroje Orffova instrumentáře. Zdokonalování techniky hry na přírodně laděné nástroje využívané při muzikoterapii.		
- soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby - pojmenovat některé hudební nástroje podle zvuku - vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehudební i hudební zvuky	Poslechové činnosti Seznamování s dalšími hudebními nástroji (klavír, kytara, housle, trubka, harmonika, ... CD nahrávky, návštěva koncertu). Vycházky do přírody. Poslech relaxační a meditační hudby. Muzikoterapie.		
- zvládat jednoduché taneční kroky - reagovat pohybem na hudbu	Hudebně pohybové činnosti Pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami. Nácvik tanečků. Pohybová improvizace. Hudebně relaxační techniky.		

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace
Vyučovací předmět:	Matematika
Období - ročník:	1. stupeň - 1. období – 1. – 3. ročník
Počet hodin:	2 hod. týdně
Učební texty:	Počty (Septima) Pracovní sešit k počtům (1. - 3. díl) (Septima) Počty (KPK) 1. svazek prac.listů Je nás pět 1. a 2. sešit (Parta) Matematika pro 1. ročník zvláštní školy - prac. sešity (Compacta Brno)

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- osvojování a chápání matematických postupů, zvládnutí základních matematických dovedností
- rozvíjení paměti a logického myšlení prostřednictvím matematických operací
- používání matematických symbolů
- rozvíjení samostatnosti, vytrvalosti a koncentrace pozornosti
- vytváření prostorové představivosti
- uplatnění matematických znalostí a dovedností v běžném životě (měření, porovnávání velikostí, manipulace s penězi)
- rozvíjení spolupráce při společném řešení stanovených úkolů
- zdokonalování grafického projevu a základních rýsovacích dovedností

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Předmět matematika vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací: 1. – 6. ročník 2 hodiny týdně, 7. – 10. ročník 3 hodiny týdně.

Výuka probíhá především ve třídě. Samostatně či ve skupinách žáci v rámci vyučování řeší i praktické úlohy – manipulace s mincemi a bankovkami, nakupování v obchodech, měření, vážení, sledování teploty, určování času, ...

Vyučovací předmět žákům poskytuje vědomosti a matematické dovednosti potřebné v praktickém životě, rozvíjí jejich prostorovou a směrovou orientaci, logické myšlení a paměť. Žáci se učí používat geometrické pomůcky a pomůcky, které jim usnadňují korigovat nedostatky v numerickém počítání. Učí se používat i výpočetní techniku a vhodné výukové programy.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- používáme ve velké míře názorné pomůcky a reálné předměty
- nabízíme žákům vhodné kompenzační pomůcky, které jim umožňují korigovat nedostatky jejich matematického nadání, učíme žáky s těmito pomůckami pracovat
- umožňujeme žákům využít naučené vědomosti a dovednosti v praktických činnostech
- vedeme žáky k hodnocení průběhu i výsledku vlastní práce

Kompetence k řešení problémů:

- zaměřujeme se na problémy každodenního života
- směřujeme žáky k tomu, aby popsali slovně problém a našli řešení
- dáváme žákům možnost vyhledat si informace
- chválíme žáky za snahu a vedeme je k tomu, aby problém dořešili i přes prvotní neúspěch

Kompetence komunikativní:

- podněcujeme žáky, aby naslouchali spolužákům
- působíme na žáky, aby se dokázali vyjádřit
- vedeme žáky, aby se drželi tématu

Kompetence občanské:

- umožňujeme žákům, aby se podíleli na vytváření pravidel
- vedeme žáky k dodržování pravidel, plnění svých povinností
- pobízíme žáky k tomu, aby nabídli pomoc

Kompetence sociální a personální:

- pracujeme se skupinami žáků a preferujeme úkoly z praktického života
- směřujeme žáky k aktivitě při skupinové práci
- vybízíme žáky, aby si dokázali říct o pomoc

Kompetence pracovní:

- nabízíme vhodné kompenzační pomůcky, učíme žáky zacházet s pomůckami
- dodržujeme společně bezpečnost práce
- dbáme na dokončení zadaného úkolu

Průřezová témata integrovaná do předmětu matematika v tomto období:

- v tomto předmětu nejsou zařazena žádná

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – 1. stupeň - 1. období

ŘAZENÍ A TŘÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ

žák by měl

1. orientovat se v pojmech všechno – nic, hodně – málo, malý – velký, dlouhý – krátký, stejně – více – méně, široký – úzký
2. orientovat se v prostoru – nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole
3. řadit předměty zleva doprava
4. třídit předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

žák by měl

5. číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10
6. orientovat se v číselné řadě 1 až 10
7. sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5
8. znát matematické pojmy +, -, = a umět je zapsat

9. umět rozklad čísel v oboru do 5
10. psát číslice 1 – 5 i podle diktátu

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

žák by měl

11. používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
12. modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek
13. doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10
14. uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

ZÁKLADY GEOMETRIE

žák by měl

15. poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník)
16. rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech
17. porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší – delší

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
		<u>1. ročník</u>	
- třídit předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu - orientovat se v pojmech: všechno – nic, hodně – málo, malý – velký, krátký – dlouhý	Pojmenování předmětů, třídění předmětů. Orientace na obrázku, pojmy: všechno, nic, všechny, žádné, všichni, nikdo, velký, malý, krátký, dlouhý.		
- orientovat se v prostoru nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, první, poslední - řadit předměty zleva doprava - používat výrazy: vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu	Orientace v prostoru, na stránce, v řadě. Řazení předmětů dle předlohy. Orientace v prostoru, na stránce. Řazení a vyhledávání předmětů dle zadání.		
- číst a psát číslici 1 - používat číslici 1 - číst a psát číslici 2 - používat číslo 2 - rozkládat číslo 2	Číslice 1 – početní představa, čtení a psaní. Praktické úkoly s číslicí 1. Číslice 2 – čtení a psaní. Číselná řada do 2, početní představa a porovnávání čísel v oboru do 2. Rozklad čísla 2 a praktické úkoly s čísly 1, 2.		
- rozlišovat základní geometrické tvary - rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech	Třídění základních geometrických tvarů dle společných vlastností. Manipulace s předměty denní činnosti, pojmenování tvarů.		
		<u>2. ročník</u>	
- rozdělovat předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu - určovat pojmy všechno – nic, hodně – málo, malý – velký, dlouhý – krátký, stejně – více – méně	Manipulace s předměty, třídění do skupin. Určování: hodně – málo, všechno – nic, malý – velký, krátký – dlouhý, stejně – více – méně.		
- používat číslice 1, 2 - používat výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za,	Číslice 1, 2, numerace, číselná řada. Orientace v prostoru, na stránce, řazení předmětů,		

- nahoře, dole, vpředu, vzadu - seznámit se s pojmy plus (a), mínus (bez), rovná se (je)	manipulace s předměty. Sčítání a odčítání v oboru do 2 s názorem.		
- číst a psát číslice 3 - používat číslice 3 - rozkládat čísla 2, 3 - sčítat a odčítat v oboru do 3 - modelovat jednoduché matematické situace	Číslice 3 – čtení, psaní. Číselná řada do 3, početní představa a porovnávání čísel v oboru do 3. Rozklad čísel v oboru do 3. Sčítání a odčítání v oboru do 3 s názorem. Manipulace s předměty, hry.		
- rozeznat a pojmenovat základní geometrické tvary na různých předmětech	Základní geometrické tvary – praktické příklady, poznávání na obrázcích.		
		<u>3. ročník</u>	
- třídit předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu - řadit předměty zleva doprava - určovat pojmy všechno – nic, hodně – málo, malý – velký, dlouhý – krátký, stejně – více – méně, široký – úzký	Řazení a třídění předmětů, tvoření skupin. Řazení předmětů dle diktátu zleva doprava. Třídění předmětů podle množství, délky, velikosti, počtu.		
- zacházet s číslicemi 1, 2, 3 - používat výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, předu, vzadu	Číselný obor do 3 – čtení, psaní, porovnávání, sčítání, odčítání s názorem. Řazení předmětů dle pokynů a používání výrazů při prostorové orientaci.		
- číst a psát číslice 4, 5 - používat číslice 4, 5 - rozkládat čísla v oboru do 4, 5 - znát matematické pojmy +, -, = a umět je zapsat - sčítat a odčítat v oboru do 4, 5 - psát číslice 1 – 5 podle diktátu	Číslice 4, 5 – čtení, psaní. Číselná řada v oboru do 4, 5, početní představa a porovnávání čísel v oboru do 4, 5. Rozklad čísel v oboru do 4, 5. Zápis příkladů na sčítání, odčítání v oboru do 4, 5 pomocí znaků +, -, =. Sčítání, odčítání v oboru do 5 – s názorem. Psaní číslic podle diktátu v oboru do 4, 5.		
- orientovat se v číselné řadě 1 až 10	Číselná řada 1 – 10 vzestupně i sestupně.		

- modelovat jednoduché matematické situace - uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi	Počítání s penězi 1Kč, 2Kč, 5Kč.		
- rozeznat a pojmenovat základní geometrické tvary na různých předmětech - seznámit se s pravítkem - porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší – delší	Základní geometrické tvary – praktické příklady, poznávání na obrázcích, na okolních předmětech. Pravítko – manipulace s pravítkem. Porovnávání délky předmětů.		

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

Vzdělávací oblast:	Jazyková komunikace
Vyučovací předmět:	Psaní
Období - ročník:	1. stupeň – 1. období – 1. – 3. ročník
Počet hodin:	1. a 2. roč. 1 hod. týdně, 3. roč. 2 hod. týdně
Učební texty: (doporučené)	Pracovní listy k písankám pro speciální školy 1. a 2. sešit (Parta) Kresebné uvolňovací cviky pro prvňáčky (SPN) Zápasíme s tužkou sešit 1 a 2 (Dialog) Hůlková písanka (Parta) Tabulky I, II, III (Klett) Obrázková abeceda (Blug) + písmenkové pexeso, písmenková kanasta, písmenkové loto Kresebné uvolňovací cviky pro prvňáčky (SPN) Moje psaní (Talpa – Brno) Psaní jako hraní I. a II. díl (Blug) Písanka pro 1. roč. ZvŠ (Parta) Náš slabikář pro 1. st. ZŠ speciální (Parta) Výukové programy (Terasoft, Silcom, Didakta)

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení řečových schopností a myšlení
- srozumitelnému vyjadřování ústní i písemnou formou a kultivovanému projevu v běžných situacích
- dorozumívání v běžných komunikačních situacích, ke sdělování názorů
- osvojení techniky čtení a psaní
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- zvládání orientace v jednoduchých textech různého zaměření
- získávání zájmu o čtení a rozvíjení schopnosti reprodukovat snadný krátký text
- zvládání opisu jednoduchého textu, psaní krátkých slov i podle diktátu
- praktickému využití získané dovednosti psaní

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. Předmět psaní vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací: 1., 2., 10. ročník 1 hodina týdně, 3. – 9. ročník 2 hodiny týdně. Vyučovací hodiny dělíme na menší časové úseky, aby bylo psaní procvičováno několikrát týdně.

Výuka psaní probíhá především ve třídě individuální formou. Při rozvíjení grafických dovedností začínáme od velkých tvarů a průpravných cviků, které se postupně zmenšují a zpřesňují. Soustavně

dbáme na správný úchop psacího náčiní a správné sezení při psaní. Psaní malých psacích písmen a tvarů hůlkového písma probíhá souběžně s nácvikem čtení.

Žáci, kteří vzhledem k těžkému postižení či nejrůznějším grafomotorickým obtížím nezvládnou psací podobu písma budou psát pouze hůlkovým písmem, případně na PC.

Vyučovací předmět psaní v úzké spolupráci se čtením přispívá k rozvoji vyjadřovacích a komunikačních schopností žáků. Žáci postupně rozvíjí své grafické dovednosti, jemnou motoriku a grafomotoriku. Zároveň rozvíjí i myšlení. Předmět vede k postupnému zvyšování kvality grafického projevu a k praktickému využití získaných dovedností při písemné komunikaci.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- předkládáme žákům dostatek motivačních materiálů pro rozvoj grafických dovedností upravených dle individuálních potřeb
- nabízíme žákům řadu aktivačních metod, které jim napomohou při postupném osvojování grafických dovedností
- umožňujeme žákům využít naučené vědomosti a dovednosti při běžné každodenní komunikaci
- využíváme počítače jako jednoho z alternativních metod při rozvoji grafických dovedností

Kompetence k řešení problémů:

- chválíme žáky za snahu a vedeme je k tomu, aby problém dořešili i přes prvotní neúspěch
- nabízíme žákům individuálně upravené pomůcky, které jim pomohou usnadnit postupné osvojování grafických dovedností
- učíme žáky požádat o radu a pomoc při samostatné práci

Kompetence komunikativní:

- podněcujeme žáky ke spolupráci a komunikaci ve skupině
- klademe žákům návodné otázky podněcující ke spolupráci a komunikaci
- vedeme žáky k využívání grafických dovedností jako jednoho z hlavních komunikačních prostředků

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k uplatnění osvojených grafických dovedností při běžném občanském životě
- upozorňujeme žáky na pravidla občanského soužití a základní společenské normy

Kompetence sociální a personální:

- nabízíme žákům dostatek situací pro osvojení si základních mezilidských vztahů
- vedeme žáky k respektování ostatních a vzájemné pomoci

Kompetence pracovní:

- dbáme na zásady hygieny při osvojování grafických dovedností
- vedeme žáky k plnění úkolů dle jednoduchých instrukcí
- dbáme na dokončení zadaného úkolu

Průřezová témata integrovaná do předmětu psaní v tomto období:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – 1. stupeň - 1. období

žák by měl

1. dodržovat správné držení psacího náčiní
2. vyvodit písmena podle obrázků
3. odlišovat délku samohlásek
4. psát velká hůlková písmena
5. psát a spojovat písmena a tvořit slabiky
6. zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním
7. napsat hůlkovým písmem své jméno

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
		1. ročník	
- zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním - zaměřovat se na správné sezení při psaní - mít dostatečně uvolněnou ruku - správně uchopovat tužku, pastelku - dbát na lehký dotyk tužky, pastelky - mít správný sklon papíru, sešitu	Nácvik správného držení psacího náčiní a sezení při psaní. Cviky k uvolnění ramenního kloubu a zápěstí. Cvičení na rozvoj jemné motoriky.		OSV 1/4 <u>Učivo:</u> Nácvik správného sezení u psaní. <u>Téma:</u> Dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému. <u>Přínos pro žáka:</u> Vede ke správnému držení těla, snížení únavy.
- využívat motivačních říkanek při psaní - získávat a rozvíjet základní grafomotorické dovednosti	Grafomotorické cviky: Čmárání, kroužení. Plynulý pohyb všemi směry, daným směrem. Horní a dolní oblouky oběma směry. Vodorovné čáry zleva doprava. Svislé čáry zleva doprava. Svislé a šikmé čáry shora dolů a zdola nahoru. Smyčky, ovály, vlnovky. Srdcovky. Šikmé čáry na obě strany – „zuby na pile“. Horní a dolní zátrh.		
- snažit se osvojit si techniku psaní - orientovat se na stránce - rozumět pokynům přiměřené složitosti - odlišovat délku samohlásek - rozvíjet zrakové a sluchové vnímání	Hůlkové písmo – průpravné a uvolňovací cviky. Příprava na nácvik prvků hůlkového písma. Vyvození písmene pomocí říkanky. Tvarové prvky písmen – e, é, i, í. Nácvik psaní – e, é, i, í. Tvarové prvky písmen – m. Nácvik psaní – m.		

	Čtení psacích písmen – e, é, i, í, m. Shrnutí učiva.		
		<u>2. ročník</u>	
- dodržovat správné držení psacího náčiní - zvládat hygienické návyky spojené se psaním - mít dostatečně uvolněnou ruku	Opakování učiva z předešlého ročníku. Správné držení psacího náčiní a sezení při psaní. Uvolňovací cviky, cvičení jemné motoriky.		
- vyvozovat písmena podle obrázků - určit umístění písmene a hlásky ve slově - skládat slova z písmen - rozlišovat tvary probraných písmen - hledat stejná písmena - plnit úkoly na pozornost	Diferenciační cvičení a hry (Tabulky). Rozlišování tvarů probraných písmen. Hry s písmenky – přiřazování obrázků k písmenkům (počáteční písmeno).		
- snažit se psát písmena, která umí číst - rozlišovat tiskací a psací písmena - snažit se přepisovat písmena a slabiky - psát písmena a slabiky podle diktátu - tvořit, spojovat a psát naučená písmena a slabiky - odlišovat délku samohlásek - psát slova podle obrázků - opisovat číslice - posilovat dovednosti číst některá psací a tiskací písmena - rozvíjet grafomotorické dovednosti	Nácvik psaní slabik – me, mé, mi, mí. Rozlišování tiskacích a psacích písmen. Vybarvování stejné slabiky stejnou barvou. Opis a přepis probraných písmen a slabik. Nácvik psaní číslic. Čtení napsaných písmen a slabik. Psaní písmene – M. Psaní písmene – l. Psaní písmene – u. Psaní písmen a slabik podle diktátu (autodiktát - psaní písmen podle obrázků). Nácvik psaní hůlkového písma. Nácvik psaní slabiky – mu. Čtení napsaných písmen a slabik. Tvoření slov se slabikou – mu, mi, mo, me, ma, má, li, lu, la lo, lí, le aj. Psaní písmene – v. Čtení obrázkového textu s psacími písmeny.		

	Shrnutí a opakování učiva.		
		<u>3. ročník</u>	
- dbát na správné držení psacího náčiní i sezení při psaní - zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním - mít dostatečně uvolněnou ruku	Opakování učiva z předešlého ročníku. Správné držení psacího náčiní a sezení při psaní zadaného úkolu. Cvičení jemné motoriky, uvolňovací cviky.		
- vyvodit písmena podle obrázku - rozlišovat psací a tiskací písmena - rozlišovat velká a malá písmena - psát písmena, která umí číst - tvořit, spojovat a psát písmena a slabiky - procvičovat psaní obtížných spojů - opisovat a přepisovat jednoduché slabiky a slova - psát slova podle obrázků - psát písmena a slabiky podle diktátu - číst slabiky a slova, která sám napíše - opisovat a přepisovat jednoduché věty - procvičovat psaní obtížných spojů - opisovat číslice - napsat hůlkovým písmem své jméno - rozvíjet grafomotorické dovednosti - snažit se využívat výukové programy zaměřené na nácvik psaní (interaktivní tabule – IT)	Psaní slabik s procvičenými písmeny: ma, mu, mo, la, le, li, lo, lu. Nácvik písmen – o, O. Nácvik písmen – a, A. Nácvik psaní jednoduchých slov: mele, máme, máma, mami, umí aj. Hledání stejných slabik – psací a tiskací tvary písmen. Slabiky - Mi, Mu, Má, Mo. Přepis tiskacích písmen a slabik. Psaní slabik s nově procvičenými písmeny. Nácvik psaní písmene – t. Nácvik psaní číslic. Opakování psaní a čtení hůlkového písma – napsání vlastního jména. Psaní slabik a slov s nově procvičenými písmeny (opis a přepis). Čtení napsaných písmen, slabik a slov. Psaní písmen a slabik podle diktátu. Psaní slov podle obrázků (tabulky). Práce na IT – výukové programy. Shrnutí učiva.		VDO 2 <u>Učivo:</u> Výukové programy na PC. <u>Téma:</u> Úloha občana v demokratické společnosti. <u>Přínos pro žáka:</u> Vytváření kladných vztahů mezi spolužáky.

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce
Vyučovací předmět:	Pracovní výchova
Období - ročník:	1. stupeň – 1. období – 1. – 3. ročník
Počet hodin:	1. a 2. roč. 2 hod. týdně, 3. roč. 3 hod. týdně
Učební texty:	200 výtvarných činností, Portál Dalších 199 výtvarných činností, Portál 111 námětů pro tvořivou hru dětí, Portál Velká kniha pro malé mistry, Ikar Výtvarné techniky pro děti, Portál Časopis Sluníčko Internet – www.i-creative.cz

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zvládnutí úkonů souvisejících se sebeobsluhou
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a vytváření pracovních dovedností a návyků
- překonávání obtíží a dokončování pracovních úkolů
- práci v kolektivu a odpovědnosti za své i společné výsledky práce
- osvojení dovedností k praktickému užívání a zacházení s předměty denní potřeby, vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným nářadím
- porozumění zadaným jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají k využití volného času
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Předmět pracovní výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací: 1., 2. dvě hodiny týdně, 3. ročník tři hodiny týdně, 4. ročník čtyři hodiny týdně, 5. – 8. ročník pět hodin týdně, 9., 10. ročník šest hodin týdně.

Výuka probíhá ve třídách, pracovní dílně, na pozemku školy, venku (v hromadných dopravních prostředcích, obchodech, úřadech, ve městě,...).

Vyučovací předmět přináší základní pracovní dovednosti, návyky a postoje. Seznamuje žáky s různými pracovními materiály, postupy, činnostmi. Přípravuje žáky na jejich budoucí pracovní uplatnění v dospělosti.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- nabízíme žákům řadu pracovních činností, které mohou uplatnit v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů:

- předkládáme žákům dostatek námětů k překonávání problémů souvisejících s pracovními činnostmi
- vedeme žáky k využívání vlastních zkušeností při řešení problémů praktického života
- předkládáme žákům různé možnosti a postupy práce, odborníky na které se mohou v případě nesnázi obrátit

Kompetence komunikativní:

- vedeme žáky k plnění pracovních činností podle slovního návodu
- nabízíme žákům možnosti a prostor k prezentaci svých pracovních výrobků a výsledků

Kompetence sociální a personální:

- vedeme žáky ke skupinové spolupráci při pracovní výchově
- nabízíme dostatek exkurzí a návštěv v podnicích, které souvisí s pracovní výchovou
- seznamujeme žáky s riziky, která mohou nastat při pracovních činnostech a jejich efektivní a rychlé odstranění či ošetření

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k získávání základních pracovních dovedností a návyků

Kompetence pracovní:

- vedeme žáky k samostatnosti a soběstačnosti
- předkládáme žákům různé pracovní dovednosti, postupy a operace při plnění pracovních činností
- klademe důraz na trpělivost při pracovní výchově
- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- vytváříme pracovní činnosti, při kterých žáci využívají spolupráce se svými spolužáky

Průřezová témata integrovaná do předmětu pracovní výchova v tomto období:

- Environmentální výchova
- Mediální výchova

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – 1. stupeň – 1. období**SEBEOBSLUHA**

žák by měl

1. zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti
2. zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání
3. udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

žák by měl

4. třídít různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev
5. zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
6. vytvářít jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
7. pracovat podle slovního návodu

PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

žák by měl

8. zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

žák by měl:

9. provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích

10. pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě
11. používat lehké zahradní náčiní

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

žák by měl

12. upravit stůl pro jednoduché stolování
13. připravit jednoduchý pokrm
14. chovat se vhodně při stolování
15. orientovat se v základním vybavení kuchyně
16. zvládat drobné úklidové práce

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
		<u>1. ročník</u>	
- udržovat základní hygienické návyky - pod dohledem se převléknout, obout boty	Sebeobsluha Mytí rukou po pracovní činnosti. Svlékání a oblékání oděvu. Obouvání.		
- seznamovat se s různými druhy materiálů - poznávat vlastnosti papíru - poznávat přírodní a jiný drobný materiál	Práce s drobným materiálem Seznamování se s pracovními pomůckami a nástroji, s různým druhem drobného materiálu. Práce s papírem. Trhání, mačkání, skládání, nalepování – omalovánky, koláže, skládky, přáníčka. Práce s přírodninami. Sběr, třídění, nalepování přírodního materiálu – otisky, koláže. Práce s modelovací hmotou. Hnětení, mačkání, válení, slepování, vykrajování. Práce s jiným drobným materiálem. Práce s textilem, kartónem, drátem, ...		ENV 3 <u>Učivo:</u> Práce s papírem – využití odpadního materiálu (papírové ruličky, noviny, krabice...). <u>Téma:</u> Odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny). <u>Přínos pro žáka:</u> Žák je veden k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě.
- poznávat druhy a vlastnosti stavebnic	Práce montážní a demontážní Práce se stavebnicí. Spojování, rozkládání a sestavování.		
- sledovat přírodu v jednotlivých ročních obdobích	Pěstitelské práce Vycházka v okolí školy. Pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích.		
- umět si připravit místo ke stolování	Práce v domácnosti Příprava místa ke stolování – svačina – prostírání, oběd – příbor.		

		2. ročník	
- udržovat základní hygienické návyky - s dohledem si uložit své věci do skříňky - udržovat pořádek ve svých věcech	Sebeobsluha Mytí rukou a utírání stolu po pracovní činnosti. Oblékání a svlékání oděvu. Skládání a uložení oděvu, obouvání. Udržování pořádku ve věcech.		
- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami - jednoduchými postupy vytvářet různé předměty - pracovat podle slovního návodu - poznávat vlastnosti papíru a jeho zpracování (nacvičovat stříhání) - poznávat a rozlišovat různé druhy přírodního materiálu	Práce s drobným materiálem Seznamování se s pracovními pomůckami a nástroji, jejich funkcí a využitím. Jednoduché pracovní operace a postupy. Práce podle slovního návodu. Práce s papírem. Trhání, mačkání, skládání, nalepování, stříhání – koláže, skládanky, přáníčka. Práce s přírodninami. Sběr, třídění, nalepování přírodního materiálu – otisky, koláže. Práce s modelovací hmotou. Hnětení, mačkání, válení, slepování, vykrajování, modelování kuličky a válečku. Práce s jiným drobným materiálem. Práce s textilem, kartónem, drátem, ...		MEV 3 <u>Učivo:</u> Práce s papírem – interaktivní omalovánky. <u>Téma:</u> Role médií v každodenním životě jednotlivce. <u>Přínos pro žáka:</u> Žák je veden k možnosti získat informace na internetu a využívat je ke svým zájmům.
- poznávat druhy a vlastnosti stavebnic	Práce montážní a demontážní Práce se stavebnicí. Spojování, rozkládání a sestavování.		
- zkusit pečovat o nenáročnou rostlinu v bytě i na zahradě	Pěstitelské práce Zalévání květin.		
- získat informace o základním vybavení kuchyně	Práce v domácnosti Poznávání kuchyňských potřeb a jejich uložení.		

		3. ročník	
- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti - zvládnout oblékání a svlékání oděvu, obouvání - pod dohledem skládat a ukládat své oblečení - udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí	Sebeobsluha Základní hygienické návyky, osobní hygiena. Utírání stolu a úklid pomůcek po pracovní činnosti. Udržování pořádku ve svých věcech i ve svém okolí.		
- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami - pracovat podle slovního návodu - jednoduchými postupy vytvářet různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - třídit různé druhy drobného materiálu - poznávat vlastnosti papíru a jeho zpracování (nacvičovat stříhání) - poznávat, rozlišovat a třídit přírodní a jiný drobný materiál	Práce s drobným materiálem Seznamování se s pracovními pomůckami a nástroji, jejich funkcí a využitím. Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce. Třídění různých druhů drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev. Práce s papírem. Trhání, mačkání, skládání, nalepování, stříhání – koláže, skládanky, přáníčka. Práce s přírodninami. Sběr, třídění, nalepování přírodního materiálu – otisky, koláže. Práce s modelovací hmotou. Hnětení, mačkání, válení, slepování, vykrajování, modelování kuličky a válečku. Práce s jiným drobným materiálem. Práce s textilem, kartónem, drátem, ...		
- poznávat druhy a vlastnosti stavebnic - zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Práce montážní a demontážní Práce se stavebnicí. Spojování, rozkládání a sestavování podle slovního pokynu.		

- zkoušet pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě - zkoušet používat lehké zahradní náčiní - provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích	Pěstitelské práce Zalévání květin, práce na zahradě a úklid v okolí školy. Pozorování přírody.		
- získat informace o základním vybavení kuchyně - zkoušet si připravit jednoduchou svačinu - zvládat drobné úklidové práce	Práce v domácnosti Poznávání kuchyňských potřeb a jejich uložení. Používání příborového nože na natírání pečiva. Drobné úklidové práce.		